

SPISOVATEL JOSEF UHER.

V minulých dnech došla zpráva, že dne 5. prosince 1908 zemřel v úrodné mládí, pozoruhodně nadaný spisovatel, Josef Uher, rodák z Podolí u Tisovna, ve věku 28 roků. Uher náležel mezi nejnadanější v mládí naši literární generaci a kritika shodovala se v tom, že od delší doby neobjevilo se na literárním obzoru talentu tak svěřízného a silného.

Před dvěma roky objevila se v tisku první jeho kniha "Kapitoly o lidech kočovných a jiná prosa," jež vzbudila nevšední zájem pro svoji svěříznost, a Uher uznán za talent mimořádný, vysoce začínavý, pro svoje zvláštní filosofické názory a pro svoje barvitě, sytě a náladově líčení. Je to mladá a silná kniha, která třese duší člověka. Uher jedinou svojí knihou rázem vysunul se na literární vysoce ceněného a mnoho se od něho očekávalo. V jeho pracích ozvala se struna sociální, spisovatel pohyboval se na poli, u nás zanedbávaném a nedostatečně pěstěném.

Za nedlouho po své knize objevila se druhá: "Má cesta". Byla to sbírka novinářských beletristických příspěvků, psaných ve chvíli, kdy Uher se vrátil z Ameriky. Zůstala za první knihou Uher v té době trpěl zhoršenou nemocí (tuberkulóza) a patrně myslil, že zradí jeho stav podlamoval vztahy k tvůrčí síle. Uher přichystal k tisku další knihu "Bratři moji," jež vyjde v době nejbližší. Zesnulý spisovatel byl povoláním výpomocný učitel, který pro svoji chorobu nemohl naléztí místa stálého.

Zemřela má v něm velká naděje, neboť je jisté, že vznikl v uměle mimořádné síly. I drobné jeho literární práce měly v sobě cosi zvláštního a zajímavého. Že k posouzení jedna z nich:

STŘEPY.

Mnohý z vás nebude vědět, k čemu jsou střepy. Zvláště ony čerstvě rozbité s ostrými hranami. Také jsem o tom neměl tušení do nedávna a domníval jsem se ve své naivnosti, že střepy nutno pohřbívat na místě odlehlém, na vysoké hoře za městem, nebo ve starém zřevněném, kde není pro nemohoucí a kde tudíž mohou odpovídati bez jakéhokoliv pohoršení.

Ony však byly jsem na venku a v tu jedinou chvíli před samou nocí ubíráme se z jednoho místa na druhé. Je to cesta, po které všichni lidé chodí, přátelé i nepřátelé a na ní v tuhé hodině, po prostuku řechy, lze políčky sázt. Jdu a dívám se ostražitě před sebe. V levo nějaké tři až čtyři stoje domčeky, v němž rozléhá dobrý lidě světlýk. Zde možno vykračovati bezpečně. Měl bych jim říci nějaká pěkná slova. Bez toho kdosi stojí na prahu.

A jak na prahu stojí a já se přibližuji, křesť! něco praští na cestu zrovna před uými kolony. Střepy — čerstvě rozbitý džbán, láhev nebo ký čert.

Rozlítím se a povídám: "Jáku, jaký pak, matičko, je v tom smysl, vyhazovat střepy na cestu? Dokonalá hloupost! Což nemáte škarpu na cestě?" Na to bába seskočí, houkne mi vítězství do očí a zasrčí: "Smysl? nesmysl, škarpa neškarpu, panáčku, na tom prahu nežleží. Musí takhle kdosi jednou naklínat — ještě když jsem byla malá holka — a já jsem si neboh rozlila po kotníky. A teď — víme? — co oni mně, to zas já jim. Ať si taky někdo tlupu rozlívá! — — — To už je takový žití, abychom se jeden s druhým rovnali! Z žádné proč a za!"

NĚCO O INTERVIU.

V moderní žurnalistice stal se interview — český řečl bychem asi: vypytování, podrobení výslechu — důležitým činitelem. Interviewují se politikové, učené, umělci, literáři, vynálezci, zločinci i jejich oběti, zkrátka všichni, kdož na sebe právě obrátí pozornost veřejnosti. Čili reportéři hledí se ovšem také v interviewech navzájem předstihnouti a jest přirozeno, že jejich obět někdy pohybují trpělivostí, jak viděti také z ankety "Gaulois", v níž celá řada známých Francouzů vyslovuje své mínění o interviewech. Naproti tomu však dovede se také oceniti význam interviewu,

jež v tisících exemplářích rozšířil rozhovor mezi četností a morálním veličaním nelíbí se interview jen proto, že jim dosti nelichotí.

Charles Gounod praví: "Interview jest vlnopásem do soukromého života. To již nestojí dům na ulici, nýbrž díle věhá do domu." Victorien Sardou: "Interview jest nediskretnost, povýšená na princip. Nikdy však neuznám, že je člověk povinen říci, co člověk jí k snídani a kterou knihu poslehně četl. Příteli, skrývej svůj soukromý život a rozšiřuj jen své ho duem."

Francois Coppér: "Nemám nic proti interviewu. Velmi odvážný mladý muž člověka navštíví, ptá se na to a ono, každý mu odpoví co chce, on to opakuje tak asi správně ve svém listě a dále to nemá žádného účelu. Je to dle mého názoru mnohem méně užitečné než na příklad stenografie, která již skoro celé století s hroznou přesností zachovává s věcností všechno parlamentní zvanění."

Pasteur: "Reportéři mají jen věrně podávati odpovědi osob, jejichž se vypyávají, aby dosáhli odpuštění za dezost svých otázek."

Emil Olivier: "Ideální reportér jest bílou vranou. Nejčastěji bývá interviewer bezobdný člověk, jež používá všech prostředků, i nejhorších, aby člověka vyval tajemství, mnohdy je to hloupý chlup, než nezručný tonu, co se mu vypravuje, často však je to inteligentní spisovatel, jež opakuje opravdu jen to, co mu bylo dovoleno rozšířiti a jenž věrně podává nauce rozmluvy. Chráni se každý převně zmíněného a otevře ve vhodnou dobu dvě o třetího."

Maurice Barrés: "Špatná stránka interviewu zleží v tom, že se často chápá tupe hlavy. Tento ehoistický úkol se má sčítavati jen velmi rozumným duševním mužem, kteří mají schopnost usiditi a vyzejati se v umění psychologické analýzy."

Jules Charette: "Zlatý reportér musí dovésti slyšeti a chápati a nesmí se míliti. Na neštěstí však jest omyl lidský. Žurnalista může svůj rukopis vždy opět pročísti, může returovati, přivlastek desetkrát zvažiti a své myšlenky desetkrát prositi. Interviewovaný je zodpovědný za to, co řekne, ba i za to, co neřekne." Na konec ještě něco o Saroyovi. Dobry "strye" kdysi na žurnalistické hostině v pozvečené náladě mluvil různé odvážné řeči; najednou však se zarazil a pravil: "Ale, neníli pravda, děti, nepokládáte to za interview a neřete mně do noh? To bych byl raději ne nerekl!"

Také o "tete" Saře Bernhardtové se "Gaulois" zmiňuje, ale jen poznámkou, že přý se vyslovila tak, že to nelze opakovati. Snad tato velká umělkyně reklamny učila na některého návštěvníka tak hrozný dojem, že pak jeho zpráva špatně dopadla.

ELEKTRICKÉ PODNIKY PŘI VODOPÁDECH NIAGARY.

V minulých dnech bylo tomu právě dvanáct let co první elektrické podniky při vodopádech niagarských započaly svoji činnost a časopisy uveřejnily o tom obšírné zprávy. Ze zpráv těchto poznáváme noený rozmach, jakým tento nový průmysl za onu dobu se šířil. V srpnu r. 1895 zahájily svou činnost "The Niagara Fall Works", společnost "Pittsburg Reduction Company"; od té doby nakupilo se okolo vodopádů v poloměru asi 3 míle více než tucet různých obrovských továren elektrotechnických, které svými elektromotory v síle několika tisíc koňských sil ohromnou práci vykonávají. V elektrických pecích některých tammích továren vyrábí se nyní umělá tuha, v jiných siloxikou, kyslíkatá sloučenina kemiku a uhliku, dále karborund, známý výtečný prostředek ku boušení a vrtání, tavený kyslíkem hlinitý čili almid, dále karbid vápníkový, fosfor a nejrůznější slitina železa. Elektrolysou z roztažených elektrolytů dobývá se hlinitý sodík, bezvodý kyslík sodnatý a chlór. Oba poslední výrobky, jakož i bezvodý kyslík draselnatý, kyselina solná a různé chloráty vyvážají se z těchto továren v množství překvapujícím. Pozoruhodnou jest též zde

provedená výroba ozonu cestou elektrolýtickou ku přípravě vanilinu. Surovinu k této výrobě dobývají se k vodopádům niagarským většinou z krajin velice vzdálených. Tak na př. dostává "Carborundum Company" k výrobě karborundu a karbidu vápníkového nepostradatelný velice čistý písek skelný z Wedronu ve státě Illinois, tedy ze vzdálenosti 600 míl. Hmoty, kterých se při výrobě nejvíce užívá, jsou hlavně síra k výrobě kaustické vody, již jmenovaný písek skelný a coaka pro karborund a karbid kalciový, vysoce ceněné uhli anthracitové pro výrobu tuhy a konečně vápna k bílení, jehož dovezen zaměstnání jsou nákladní vlaky dvou spojitostí. Poměrně nejrozsáhlejší jsou závody k výrobě sody a chloru, ve kterých se užívá townsendské baňky diafragmové. Ve starých, neubledných budovách, ve kterých svého času Ross své smělé a odvážné pokusy se železem titanovým konal, zkouší se nyní Rottenburgův postup k výrobě železa v elektrické peci. Podniky u vodopádů niagarských pracují až na nepatrné výjimky s plným úspěchem, s větším neúspěchem skončila jen společnost "Atmospheric Product Company", která musla výrobu zastaviti, poněvadž patentní přístroje, jež k zařízení tohoto vědního klamaly očekávané naděje. V přítomné době pracuje se úsilovně na zdokonalení strojů, jimž v budoucnosti mají se využitkovati prvky ve vzduchu obsažené. Práce závody niagarských za prvních 12 let vykazuje tedy v celku velice pěkné výsledky a výsledky tyto, patrně zejména v překvapujícím procentu dividendy (20 až 60 pro. ...) měly by býti pobídkou k lepšímu využitkování od vodních.

Příběh literární politiky týdeník "La Revue Française" uveřejnila v posledním čísle dva velmi sympatické dojmy zochofilské. Mladý romanopisec Albert Emile Sorel, syn slavného historika Alberta Sorela, napsal velmi zajímavý článek o svých dojmech, zažitých za látké návštěvy v Praze. Pan Sorel líčí vzletně krásnou a vznešenou Prahu a thmočí poeity francouzského vlastence, jež na cestě z Německa, vyvolal v jeho duši nejmnohemší vzpomínky, vstupuje do Čech, do země, kde ho citá vřelí, bratrská sympatie. Mladý autor s vědomostí říká, jak upřímně byl uvítán v Praze, jak ho přátelsky uvítali na radnici i na jubilejní výstavě. S opravdovým entuziasmem píše o českém umění, o Myslbekovi, Svabinském, Suchardovi, Muchovi, Satelíkovi a Maroldovi, zasměná, jaký krásný požitek umělecký si odnesl z Národního divadla, kde viděl pověstného "Lou skáčka" od Čajkovského. Potom šíří se velmi vřelým a všech, kteří pracují pro vzájemnost francouzsko-českou, připomíná dílo Denisova a Legerova, uvádí Régnerovu knihu "Naši bratři z Čech", jež je výmluvný článek pí. Adamové o ženách českých ve "Francuzi" a s velkým uznáním zmínkuje se o propagandě, kterou v prospech styků česko-francouzských provádějí "Národní Listy", jejich ředitel Prokop Grégr a jejich redaktor V. Hladík, jehož novou knihu "O současném Francii" označuje p. Sorel lichotivými slovy. Dále naznačuje pan Sorel stručný obraz české poeie a zejména vyslovuje svůj obdiv Svatopluku Čechovi, Jaroslavu Vrchlickému, Juliu Zeyerovi, Macharovi a charakterisuje básnické dílo Ant. Sovy, Em. z Čenkova a Ant. Klášterského, Albert Emile Sorel končí pěknými slovy: "Zajisté hospodářský rozkvět a dohody politické mezi národy jsou nutně blahobytná a pořádku. Spisovatelé, umělci a myslitelé mají poslání jesté vyšší, dávají proniknutí duši národa za hranice; nediskutují, nepočítají, ani nespokulují. Ale tam, kde v národu, hájícím žárlivě svou svobodu, najdeme kult umění, inteligence a rodné řeči, tam eítíme se na neutrální půdě, tam jsme mezi přáteli. To je dominující dojem, který jsem si odnesl z krásného města Prahy." — V tomž čísle v politické kronice píše pan Louis Dausset, bývalý prezident municipální rady pařížské, známý jako vůdce první

"LA REVUE FRANCAISE" O ČESÍCH.

Příběh literární politiky týdeník "La Revue Française" uveřejnila v posledním čísle dva velmi sympatické dojmy zochofilské. Mladý romanopisec Albert Emile Sorel, syn slavného historika Alberta Sorela, napsal velmi zajímavý článek o svých dojmech, zažitých za látké návštěvy v Praze. Pan Sorel líčí vzletně krásnou a vznešenou Prahu a thmočí poeity francouzského vlastence, jež na cestě z Německa, vyvolal v jeho duši nejmnohemší vzpomínky, vstupuje do Čech, do země, kde ho citá vřelí, bratrská sympatie. Mladý autor s vědomostí říká, jak upřímně byl uvítán v Praze, jak ho přátelsky uvítali na radnici i na jubilejní výstavě. S opravdovým entuziasmem píše o českém umění, o Myslbekovi, Svabinském, Suchardovi, Muchovi, Satelíkovi a Maroldovi, zasměná, jaký krásný požitek umělecký si odnesl z Národního divadla, kde viděl pověstného "Lou skáčka" od Čajkovského. Potom šíří se velmi vřelým a všech, kteří pracují pro vzájemnost francouzsko-českou, připomíná dílo Denisova a Legerova, uvádí Régnerovu knihu "Naši bratři z Čech", jež je výmluvný článek pí. Adamové o ženách českých ve "Francuzi" a s velkým uznáním zmínkuje se o propagandě, kterou v prospech styků česko-francouzských provádějí "Národní Listy", jejich ředitel Prokop Grégr a jejich redaktor V. Hladík, jehož novou knihu "O současném Francii" označuje p. Sorel lichotivými slovy. Dále naznačuje pan Sorel stručný obraz české poeie a zejména vyslovuje svůj obdiv Svatopluku Čechovi, Jaroslavu Vrchlickému, Juliu Zeyerovi, Macharovi a charakterisuje básnické dílo Ant. Sovy, Em. z Čenkova a Ant. Klášterského, Albert Emile Sorel končí pěknými slovy: "Zajisté hospodářský rozkvět a dohody politické mezi národy jsou nutně blahobytná a pořádku. Spisovatelé, umělci a myslitelé mají poslání jesté vyšší, dávají proniknutí duši národa za hranice; nediskutují, nepočítají, ani nespokulují. Ale tam, kde v národu, hájícím žárlivě svou svobodu, najdeme kult umění, inteligence a rodné řeči, tam eítíme se na neutrální půdě, tam jsme mezi přáteli. To je dominující dojem, který jsem si odnesl z krásného města Prahy." — V tomž čísle v politické kronice píše pan Louis Dausset, bývalý prezident municipální rady pařížské, známý jako vůdce první

ELEKTRICKÉ PODNIKY PŘI VODOPÁDECH NIAGARY.

V minulých dnech bylo tomu právě dvanáct let co první elektrické podniky při vodopádech niagarských započaly svoji činnost a časopisy uveřejnily o tom obšírné zprávy. Ze zpráv těchto poznáváme noený rozmach, jakým tento nový průmysl za onu dobu se šířil. V srpnu r. 1895 zahájily svou činnost "The Niagara Fall Works", společnost "Pittsburg Reduction Company"; od té doby nakupilo se okolo vodopádů v poloměru asi 3 míle více než tucet různých obrovských továren elektrotechnických, které svými elektromotory v síle několika tisíc koňských sil ohromnou práci vykonávají. V elektrických pecích některých tammích továren vyrábí se nyní umělá tuha, v jiných siloxikou, kyslíkatá sloučenina kemiku a uhliku, dále karborund, známý výtečný prostředek ku boušení a vrtání, tavený kyslíkem hlinitý čili almid, dále karbid vápníkový, fosfor a nejrůznější slitina železa. Elektrolysou z roztažených elektrolytů dobývá se hlinitý sodík, bezvodý kyslík sodnatý a chlór. Oba poslední výrobky, jakož i bezvodý kyslík draselnatý, kyselina solná a různé chloráty vyvážají se z těchto továren v množství překvapujícím. Pozoruhodnou jest též zde

pařížské delegace, zavítavši do Prahy, velmi všele o pražských bouřích a s největší rozhodností hájí české stanovisko.

LITERATURA

V Clevelandě, O., počaly vycházeti "Americké Dělnické Listy", orgán české socialistické strany, jejich vydavatelem je Tiskový výbor českých socialistických organizací v Clevelandu. Týdeník tento má úpravu jako týdeník, ve staré vlasti vycházející. Má úvodník, pod čarou feuilleton, dále rubriky: Světový obzor, Dopi sy, Belletrie, Ženská hlídka, České zprávy, Politika, Týden a Románová příloha. První číslo je velmi slušně vypraveno a lze souditi, že redakce nalézá se v rukou schopných. V Clevelandě zamířil před krátkým časem denník "Volnost", vedle kterého vycházel a dosud vycházející denník "Američan" a týdeník "Dennice Novověku". Adresa nového časopisu jest: 4032 Broadway, Cleveland, Ohio.

Vyplychujte si hrdlo

Soverovým Antiseptolem, kdykoliv poznáte, že jste ochraptili. Jest to nejlepší prostředek při vyplychování úst, při odporbném dechu, vykotlaných zubech, měkkých nebo onemocněných dásních, aeb i při nosním kataru. Cena 25 centů za láhev. Ve všech lékárnách, W. F. Seven Co., Cedar Rapids, Iowa.

NOTICE.

Pursuant to an order of the District Court of Saunders County, Nebraska, made and entered on the 30th day of November, 1908, in a suit in partition where in Albert Safranek, Emma Safranek, John Safranek and Oni Safranek are plaintiffs, and James Safranek, Josephine Safranek, Rudolph Safranek, Emma Safranek, Mary Safranek, Viola Safranek, Rosie Safranek, Joseph Safranek, Frank Kondele and Fanny Kondele are defendants, ordering and directing the undersigned duly appointed, qualified and acting Referee in said cause to sell, as upon execution, the following described real estate situated in Douglas County, Nebraska, to-wit:

Lots Six (6) and Seven (7), in Block Four (4), Brown Park Addition to the City of South Omaha, Nebraska.

Notice is hereby given that on the 18th day of January, 1909, at 1 o'clock p. m. of said day, at the east front door of the Court House in the City of Omaha, Douglas County, Nebraska, the undersigned Referee will sell the above described premises at public auction to the highest bidder therefor for cash.

Dated Wahoo, Nebraska, December 2, 1908.

Chas. H. Slama, Attorney for Plaintiffs, E. J. Kirchman, Referee, 21k5

Národní kolek Matice V. V.

Doporučuje se k hojnemu rouživání. Přijem z prodeje kolek počítán bude do obnosu \$7500.00, který Matice V. V. srážil se sennati do určité hůty, aby za jistěn byl dar \$2500.00, který Matice upsal známý americký Čech, za podmínek přijatých dne 2. března, 1907.

Z výnosu národní kolek připadne: 1.) Polovina na záložky nejmenším českým posluchačům, kteří studují kurs v českých literární, učitelský, národohospodářský, technický a inženýrský; na podporu přednášek univerzitní extenze, jakož i jiných účelů v oboru působení Matice Vysšého Vzdělání. 2.) Čtvrtina k účelům zavedení a udržování stolic českého jazyka na vyšších učilištích amerických. 3.) Čtvrtina na pomocný fond pro mladé, zmračené lidi českého původu, jimž se má dopomoci k nabytí odborného vzdělání pro lepší dobývání si živobytí. Národní kolek prodává se v kněžkách po 25c a 50c, též v archích v libovolném počtu a k dostání jsou u Matice Vysšého Vzdělání. P. A. Koráb, taj. IOWA CITY, IA.

Naše premie.

Jako jímá řasa, tak i letošní rok a přichystal jsem svým předplatitelům takto pěkných premií, jež možno brájeti za várné poplatky.

Kalendáře.

Kalendář Američan za doplatek 30c Na prahu Nového Světa 30c Kresby a povídky, od O. Charvata 30c

Obrazy.

Hus loně se se svými přáteli v Kostel před svým upálením, 50c Hus před koncilium Kostnickým (od Br ožka), za doplatek 50c Jan Amos Komenský loně se s vlastí, za doplatek 50c Jan Hus, obraz importovaný z Čech 50c Jan Zizka, obraz importovaný z Čech 50c Sv. Cyril a Metoděj, obraz importovaný z Čech, za 50c Tyto obrazy jsou kopiemi obrazů slavných mistrů českých; jsou znamenitě provedeny v barvách, vyjma obr za na prvním místě jmenovaného. — Krámská cena je \$1.50. Obrazy osuší se v krátkém čase. Dojdu nám z Čech koncem, měsíce prosince.

Další obrazy.

Jan Hus, zdejší práce 15c Jan Zizka, 15c Různé krajinnomahy 15c Sv. Václav 15c Sv. Cyril a Metoděj 15c Věstele Páně 15c Rámece pro obrazy od 50c do \$1.50 až \$2.00. Krámská cena těchto rámeč jest \$1.00 až \$4.00.

POKROK ZÁPADU.

1320 William ulice, Omaha, Neb.

PREMIE

Jednatelům a rozšiřovatelům našich listů.

I. CENA.

Jednatel, který získá největší počet nových předplatitelů na rok, obdrží diamantový pesten pro pána či dámu v ceně \$50.00. Jakost jest zaručena chvalně známou firmou Fred. Brodegaard, v čísle 115 South 16th St., Omaha, Neb. Kdo by sobě nepřál přsten, může si vybrati zboží u oné firmy v ceně přstemu.

II. CENA.

Tu obdrží jednatel, který získá druhý největší počet předplatitelů na rok. Jsou to hodinky pro pána neb dámu v ceně \$20. Zlacené pouzdro 20 let zaručené českým hodinářem a zlatníkem A. Čechou v č. 1248 So, 13th St., Omaha, Neb. — Stroj v hodinárech těchto jest tak

Dr. James W. Novák, český zubní lékař. Jest trvale usazen v pokoji číslo 4 Continental Block, 15. a Douglas ul., rohová úřadovna nad Benz-Swanson. — Tel. Doug. 5077. 15-1f

E. FRANTA, splichlivý stavitel a kontraktor.

Krajané, kteří hodlají postaviti sobě buď novou moderní obchodní budovu aneb úhledné obydlí, učiní v každém případě dobře, když s důvěrou obrátí se na českého tohoto stavitele. Ušetří nejen mnohý dollar, ale i s prací bude neuvěřitelně spokojen. Má na nejlepší odporučení a co hlavně, za náležité dohodování stavby dá Vám záruku. Blíží podrobnosti sděli Vám 48x52 E. FRANTA, 3101 W Street, South Omaha, Neb. Telefon South 2123

Václav Kozák, vlastní čistě zmloužený reznický a uzenářský závod 919 Bancroft ulice, Omaha. Za obvyčerstvého masa, jakož i veliké výrobky uzenářské jsou vždy té nejlepší jakosti. Zkuste koupiti u něho jednou a zjistíte, že podruhé přijde- te zase. VÁC. KOZÁK, 919 Bancroft ulice, 201f